

ФІЛОСОФСЬКІ НАУКИ

УДК 168.522+241.51

Коломієць О. Л.,
аспірант відділу філософської антропології,
Інститут філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України
(Україна, Київ), oleksa.kolomiets@gmail.com

МЕТААНТРОПОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ФЕНОМЕНІВ СТРАХУ Й ЖАХУ У ФІЛОСОФІІ М. ГАЙДЕГГЕРА

Цікавість щодо власних внутрішніх станів завжди була присутня у колі інтересів людини. Одним з найяскравіших екзистенціальних переживань в людському бутті є відчуття страху. Предметом дослідження філософії виступає безоб'єктний страх перед Ніщо. Його формою стає не лише стан, а буття взагалі. Філософом який вперше розглянув феномени страху й жаху саме в такому ключі, був М. Гайдеггер.

У статті досліджуються феномени страху й жаху, їхнє походження, розвиток, та їх відмінність на основі праці М. Гайдеггера «Буття і час». У роботі використовується метаантропологічний, екзистенціальний та феноменологічний методи дослідження.

Ключові слова: страх, жах, ось-буття, впізнання, ніщо, час, екзистенція, чudo, буденне буття, граничне буття, метаграничне буття.

Осмилення стану страху як людського буття на наш погляд є доволі актуальним питанням, особливо для українців східної України, для яких емоція страху стала буттям, а відтак страх з поля дослідження психології переходить в сферу інтересів філософської антропології. Тим більше, що страх як буття не має свого об'єкту, а отже й виведення людини з цього стану психологічними методами не можливо. Виходом з цього стану ми можемо запропонувати перетворення буття-страху в інше буття, але задля цього, потрібне фундаментальне дослідження феномена страху яке ми можемо знайти у бутті й часі М. Гайдеггера.

Дослідження феномена страху до М. Гайдеггера займалися багато філософів, але в їхніх дослідженнях страх не виступав всеохоплюючим людиною буттям. Але мислитель йде ще далі, використовуючи феноменологічний метод дослідження, він шукає суть і джерело цього феномена, висловлюючись його словами, він шукає «страшне в страшності» [6, с. 80] що можна трактувати як, пошук страшного Furcht в жахливому Anghst.

Для цього мислитель виділяє три модули існування феномена страху:

- 1) страх перед чимсь;
- 2) боязкість;
- 3) страх про щось.

1) Феномен «страху перед чимсь» філософ визначає як «...дещо зустрінує внутрішньосвітню у буттєвому образі співприсутнього» [6, с. 80].

2) Феномен «боязкості» філософ виражає при посередництві зустрічі як можливого зла. Відносно суб'єкта, воно проявляється через феномен шкідливості. Шкідливість виражається не в абсолютних критеріях сприйняття, а за посередництвом «поля ймовірностей» подій що на нього впливають. Це «поле ймовірностей» являється джерелом формування загрози. «Поле ймовірностей шкідливості», іншими словами – можливе зло, визначається філософом ще й «як таке з яким щось

не гаразд» [6, с. 80]. Шкідливість як складова частина феномена «боязкості» наближається за сферою дії до феномена «страху перед чимсь». Це наближення об'єкту загрози сприймається як таке яке при наближенні проявляється, а при віддаленні відповідно приховується знову.

Загроза як можлива шкідливість при наближенні проявляє джерело свого формування «поля ймовірностей», яке в рівній мірі припускає й можливість ненастання страшної події, що як зазначає мислитель «... не зменшує й не виключає страху, а формує його» [6, с. 81]. В цьому випадку феномен «страху перед чимось» виявиться реалізованою можливістю ймовірної загрози, яка спочатку передбачається як майбутнє зло, а потім реалізується у вигляді почуття страху.

Феномен «боязкості» виникає при розмиканні Світу. Це відбувається при перенесенні загрози зі сфери можливого у сферу дійсного. Сфера реалізації даного феномену, на думку філософа, відбувається через дію екзистенції в Світі формуючи феномен буття-в-світі.

3) Суть феномена «страху про щось» полягає в самому лякливому сущому, яке М. Гайдеггер визначає як «ось-буття» (Da-sain) [1, с. 186; 2, с. 359]. В цьому випадку «страх про щось» постає страхом присутності. Лише суще у своєму бутті для самого себе, або ж «ось-буття», здатне страхатися присутності вираженої феноменом «страху перед чимсь».

Це налякане суще розмикає Світ через феномен «боязкості» проявляючи загрозу, виражену феноменом «страху перед чимсь», наближуючи його й проявляючи його ймовірність в дійсності, та включаючи в «полем ймовірності» самого себе. Феномен «страху перед чимсь» завжди проявляє, хоча й з різною мірою ясності, яка залежить від міри наближення «страху перед чимсь», «ось-буття» через екзистенцію «ось».

Феномен «страху про щось», як «буття-в-світі» завжди є турботою «буття-при», тобто таким буттям, яке не припускає «спільного-наявного-буття» випадкових речей.

Феномен «боязкості» також розмикає Світ проти-ставляючи себе «страху про щось», це заплутує свідомість й примушує людину втрачати голову. Після цього «страх про щось» замикає Світ перетворюючись у феномен «страху перед чимсь», й проявляючи цим буття як модус знаходження, тобто надаючи буттю рис «ось-буття».

Надалі у своїй класифікації модусів страху, мислитель зауважує про необхідність розрізнення феноменів страху, переляку й моторошності. Їхню відмінність філософ вбачає у впізнаванні, яке відбувається при наближенні «страху перед чимсь» і відповідно його проясненні, або розкритті. При впізнаванні «страху перед чимсь», він визначається як переляк, якщо ж «страх перед чимсь» нерозпізнаний, він перетворюється на моторошність.

Й нарешті, у випадку коли до відчуття «страху перед чимсь» яке проявилось у вигляді моторошності, додається фактор раптовості, тобто зменшується час на осмилення

загрози, – моторошність набуває ознак жаху. Феномен жаху М. Гайдеггер визначає як модус «буття у світі», та як «ніщо», тому що саме «ніщо» є тим, що страшить жах «...перед чим страшисться жах є саме буття–в–світі» [6, с. 106].

Головною онтологічною властивістю жаху, так само як і боязкості, мислитель вбачає у здатності цих феноменів у розмиканні Світу. Але на відміну від боязкості яка переводить можливість, або її кількісний вираз – ймовірність, у дійсність, жах спрямовує вектор інтенціональності з внутрішнього світу, в зовнішній, протиставляючи власне «я», всьому тому що кваліфікується людиною як «не Я».

Страх розмикає не Світ, а лише об'єкт загрози в світі. Жах розмикає Світ як такий в його цілісності. Так, як почуття страху викликає в людині відчуття її закинутості у Світ, цілком логічно було б пов'язати його з одним з основних якостей цього Світу – темпоральністю, що також вперше здійснив німецький дослідник.

Феномен страху має своїм підґрунтям досвід, тобто має підставу в минулому, але як екзистенція теперішнього страх як здійснюється у переляку, направлений же він у майбутнє «...як очікування можливого зла» [6, с. 188]. Таким чином феномен часу є тим тлом буття в якому відбуваються всі модуси феномена страху.

Тобто очікування є тим, що їх об'єднує, а очікування настання, або ненастання певної події має виключно темпоральний характер. «Очікування, явно теж належить до екзистенційно–часової конституції страху» [6, с. 188]. Тож очікування є суттю вище названих феноменів. А звідси впливає висновок щодо подвійності природи феноменів жаху та страху, остільки, оскільки ми бачимо в них поєднання як абсолюту, так і темпоральності як однієї з базових характеристик відносності.

Очікування, можна сказати і є феноменом «ось–буття», тобто буттям людини в світі. Іншими словами, в просторово–часовій системі Світу, проекція феномену очікування на вісь простору буде const, а його ж проекція на вісь часу – ваг. Таким чином, стикаючись в черговий раз з дихотомією добра–зла як абсолютів, ми можемо констатувати їхній прояв через дихотомію страху та надії в буденному бутті, та таку ж таки дихотомію жаху та віри в бутті граничному. Але якщо говорити про буденне буття, то тлом всіх подій в ньому виступає час, переходячи ж до буття граничного час і абсолют сплітаються і це утворення є таким само нестабільним як і представлені у цьому бутті феномени.

Повертаючись до питання часу, слід зауважити, що на нашу думку, саме завдяки темпоральності, емоція страху пов'язується з емоцією збентеження яка їй передує, а от же є включеною до ланцюга емоцій які відповідають за перехід індивіда з буденного буття в граничне. Збентеження, як вважав М. Гайдеггер, ґрунтується на забуванні, а забуваючи себе у Світі, людина починає реалізувати найближчі проявлені з туману страху можливості, помічаючи тільки їх, та не звертаючи уваги на інші можливості. Але людина боїться зробити вибір, так як пройшовши точку біфуркації, зворотній шлях зникає. Особливістю дії феномена збентеження в цьому випадку, буде не розчинення індивіда у буденності, а втеча від неї. Цю ж думку підтримує й німецький мислитель: «Навоколишній світ не пропадає, але зустрічає певним більш–не–розбираюсь–у–ньому» [6, с. 188].

Арістотель описуючи емоцію страху характеризував його станом пригніченості. Цю ж думку розділяє й М. Гайдеггер. Більш того, осмислюючи зв'язок цих двох феноменів, він пов'язує їх з пам'яттю через феномен «буття–за», або ж забування. З цього можна зробити висновок, що знаходячись у стані страху як «бутті–в–світі» людина автоматично потрапляє у стан пригніченості та забування. Таким чином, життя людини немов би огортається приглушуючим барви почуттів серпанком пригніченості. Отже, окрім феномену збентеження, феномен пригніченості також впливає на перехід людини з буденного в граничне буття, але пов'язується пригніченість зі станом самоті сприяючи розчиненню об'єктів матеріального світу в феномені Ніщо. Звідси впливає, що стан пригніченості пов'язує феномен буденного буття – страх, з феноменами граничного буття – самістю, та жахом. Таким чином, у М. Гайдеггера, ми знаходимо схему переходу від буденного страху, до граничного жаху який здійснюється завдяки дії феноменів пригніченості та збентеження.

Як зазначає філософ, феномен страху об'єктивного світу метушиться від однієї найближчої можливості до іншої, жах же залишається незмінним. Він зароджується як реакція невідповідності очікування дійсності яка за своєю суттю несе індивіду зло й доходить до глибин жаху перед Ніщо, де Ніщо виступає осередком абсолютного зла – невідворотності небуття для власного я. Феномен жаху не може загубитися у можливостях, якщо це відбувається, жах перетворюється на емоцію страху набуваючи його об'єктивні якості.

Окрім розглянутих вище модусів феномена страху, до своєї класифікації філософ включає ще й «страх як такий» і «страх за когось». Феномен «страху за когось», М. Гайдеггер визначає як почуття народжене піклуванням про себе, але лише в тому випадку, коли цей феномен відділений від феномена любові. «Страх за» передбачає власну присутність в «ось–тут–бутті» разом з іншим, тобто «страх за» являється екзистенціальним феноменом, або екзистенціалом, говорячи в термінах метаантропології.

Розрізняючи модуси феномена жах на «жах–від», та «жах–за», філософ визначає їх тотожними. Хоча феномен «жаху–від» розмикається дією феномена «жаху–за». «Схопленість жахом, є засобом розміщення буття в світі; тому «жах–від» є покинутим «буттям–в–світі», а «жах–за» є умінням «бути–в–світі». Об'єднаний феномен жаху відповідно є присутністю фактично екзистуючого «буття–в–світі»» [6, с. 108].

«Буття–в» через «повсякденну публічність» заспокоює людину переводячи її в стан свійськості, та розчиняючи в буденності. Почуття жаху переводить феномен «буття–в» у стан несвійськості викликаючи почуття моторошності, або стан не по собі. Унікаючи цього стану, людина прагне до об'єднання з подібною до себе.

«Заспокійливо–засвоєне буття–в–світі, є модусом моторошності присутності, а не навпаки» [6, с. 107]. Таким чином, моторошність як абсолют, є проекцією жаху на вісь часу і людина протиставляє їй окультурене заспокійливо–засвоєне буття–в–світі, з'єднуючись буття–в–світі і моторошність утворюють феномен екзистенції.

Жах показує людині «присутність чи не присутність як можливість її буття» [6, с. 108]. Звідси М. Гайдеггер виводить зв'язок феноменів страху й жаху через таку властивість останнього як стійкість.

«Залишеність присутності самого себе постає перед собою ж виключно у формі жаху» [6, с. 108]. Тобто закинутість людського абсолютного я з абсолюту у просторово-часовий світ виражається феноменом жаху як буттям в цьому світі-стані. «Екзистування завжди фактично, езистенціальність сутнісно визначається фактичністю» [6, с. 108], тобто, людина як буття-в-світі стає можливою в суб'єктно-об'єктних відносинах і її буття виражається через екзистенцію і ніяк інакше.

Екзистенція можлива тільки в теперішньому часі, вона на відміну від буття не містить в собі «поля можливостей». До того ж екзистенція надаючи людині статусу «свійськості» розчиняє її в світі, в термінах метаантропології – в «буденному бутті» [5, с. 68]. Тобто, у філософії М. Гайдеггера, екзистенція присутня тільки в буденному бутті й неможлива у «бутті граничному» [5, с. 69], та «метакричному» [5, с. 67]. Звідси ми можемо зробити висновок про належність феномена страху до буденного буття, а феномена жаху, як такого, що належить буттю а не екзистенції, тільки граничному, та можливо метакричному буттю.

Зв'язок феноменів страху й жаху відбувається завдяки дії екзистенції, чи говорячи словами філософа, через феномен присутності. Як було сказано вище, страх, за М. Гайдеггером, представляється певним буттям-туманом, яке при наближенні присутності проявляється у вигляді об'єктів матеріального світу, їх впізнанням, тобто отриманням від них інформації, її класифікацією, та визначенням її ролі стосовно себе й екзистенційно – можливостей та необхідності виконання певних дій людиною які б мали наперед спрогнозований результат.

При віддаленні присутності з страху туману-буття, він розчиняє у собі об'єкти матеріального світу у вигляді інформації про них позбавляючи людину можливості вільного вибору, тобто її свободи. Та М. Гайдеггер вказав на третій варіант розвитку подій, коли при наближенні присутності страх туману-буття розвіюється, але об'єкти матеріального світу не визначаються. Не відбувається процес впізнання, або ж при отриманні від них передбачуваної інформації, відповідно не розпізнаються можливі варіанти вибору. Людина визначає цю подію як чудо.

Таким чином, на відміну від к'еркегорівського жаху перед небуттям, або перед ніщо, з позицій М. Гайдеггера жах можна визначити ще й як феномен незбагненого трактування проявлених присутності об'єктів матеріального світу, або неочікуваної ймовірності розвитку подій. Через неможливість адекватно трактувати проявлену інформацію, людина в ній губиться і йде із цього загубленого Світу у внутрішній світ самоти де, як вона вважає можна позбавитися від хаосу невідповідності проявленої інформації й очікуваних подій. Але тікаючи від жаху-невідповідності, людина стикається з більш глибоким жахом. Тим, який описав С. К'еркегор – «жахом перед ніщо» [4, с. 158]. Але на відміну від останнього, М. Гайдеггер продовжуючи філософствувати зазначає, що «жах-перед», в екзистенції постає «жахом-ось», феноменом присутності. Тобто на відміну од феномена страху пов'язаного з часом і об'єктами Світу, феномен жаху відсторонюючись від об'єктів заповнює собою все буття, весь Світ і існує тільки в теперішньому часі. Таким чином, феномен жаху виводить людину з граничного стану буття в безчася метакричного буття залишаючи її один на один з ніщо.

В стані жаху перед чудом, жахає саме дещо через його спорідненість з Ніщо, яке схоплено мовою як об'єктивно невиражене і фонетично схоже на ніщо. Почуття страху зароджується за М. Гайдеггером у «внутрішньосвітозанепокоївшомуся суцюзом». Почуття жаху навпаки виникає із самого факту присутності. Страх нападає із «внутрішньосвітowego» простору. Жах підіймається з «буття-в-світі», як закинутого буття до смерті [6, с. 190].

В проекції часу причиною жаху є майбутнє зло, причиною страху є розгублена теперешність «яка страшно боїться страху» [6, с. 190]. Це й є основні причини, якості і відповідно відмінності феноменів страху й жаху в їх класифікації даної нам М. Гайдеггером.

Процес розмикання феномена жаху відрізняється від розмикання страху тим, що воно усамітнює людину, таким чином причиною усамітнення є розмикання Світу визване емоцією жаху, а причини її виникнення, на думку філософа є фізіологічними, «... страхом є жах впавший у світ, тобто жах припинивший жахати самого себе».

«Головною відмінністю феномена страху від феномена жаху є те, що почуття страху має свій певний об'єкт, почуття ж жаху – безоб'єктне» [7, с. 218–219]. А оскільки свідомість людини може оперувати тільки кінцевими об'єктами, без'об'єктність жаху дозволяє йому розростися до розміру всього Світу й тим самим перетворитися на буття, тобто буття-в-світі в свідомості людини замінюється на жах-в-світі, Світ перетворюється на жах й існування в ньому стає жахливим.

Разом з цим розростанням-заповненням і заміною собою буття як присутності у Світі, разом з жахом в людині зароджується почуття самотності. «Світ нездатний індивіду нічого більше запропонувати, до речі так само, як і співприсутність інших. Жах, віднімає таким чином, у присутності можливість падаючи у Світ, розуміти себе у ньому й відповідно стає асоціальним. ... Жах усамітнює присутність у його найбільш своєму бутті-в-світі, яке в якості розуміючого, сутнісно закидає себе у свої можливості» [6, с. 106].

Таким чином, на думку філософа, страх в бутті людини виражається через її екзистенцію і ніяк інакше. Тобто, ми можемо стверджувати, що в межах філософії М. Гайдеггера феномени існування й страху не віддільні один від одного, а отже феномен страху є тим правдчуттям, з якого зародилися й всі інші відчуття людини. Причиною страху є саме «буття-в-світі». Його метою є примушення людини до розкриття, яке реалізується через дію переходу загрози із сфери ймовірності в сферу дійсності. Завдяки цьому в екзистенції реалізується принцип свободи й вільного вибору людиною самої себе.

Повертаючись до поглядів М. Гайдеггера відносно відмінностей між феноменами страху й жаху, слід зазначити ще одну особливість, жах на відміну від страху не має підґрунтя власний досвід, він жахається від можливості смерті як шляху в нікуди, а не можливості припинення життя як присутності у світі. «Буття до смерті, є жахом за своєю суттю» [6, с. 147]. Він має справу з можливістю не бути, яка перетворюється у невідворотність, М. Гайдеггер називає це проявленням при наближенні події.

Захищаючись од цього прояву дії емоції жаху, людство в процесі розвитку культури, переводило феномен жаху перед смертю у страх перед помиранням, протиставляючи

феномену страху – феномен хоробрості присутності з одного боку, а з іншого власну відчуженість від феномена жаху, та його ігнорування. Найбільш помітний цей прояв у західній культурі з її будинками престарілих. Функцією яких є відгородження загалу від помираючих вікових представників свого ж суспільства, та їх непомічання.

Окрім цього, філософ вказує на різницю у зміні феномена страху вказує на такі його модуси як: соромливість, сором'язливість, боязкість, та ступор які він виділяє, але нажалі в подальшому їх не досліджує, що надає нам певні перспективи для подальшої роботи.

Список використаних джерел

1. Богачов А. Досвід і сенс. Монографія. – К.: Дух і літера, 2011. – 336 с.
2. Європейський словник філософій: Лексикон неперекладностей: в 4 т. Т.1. – К.: Дух і літера, 2009. – 576 с.
3. Коломієць О. Зв'язок феномену віри з похідними феноменами людського буття / Олександр Коломієць // Гілея. – К., 2015. – Вип.97 (№6). – С.207–211.
4. Кьеркегор С. Страх и трепет / Болезнь к смерти. – М.: Культурная Революция, 2010. – 488 с.
5. Философская антропология: словарь / Под ред. д. филос. н., проф., Н. Хамитова. – К.: КНТ, 2011. – 472 с.
6. Хайдеггер М. Бытие и время / Пер. с нем. В. В. Бибихина. – Харьков: «Фолио», 2003. – 503 с.
7. Хамитов Н., Крылова С., Минева С. Этика и эстетика. Словарь ключевых терминов. – К.: КНТ, 2009. – 336 с.

References

1. Bogachov A. Dosvid i sens. Monografija. – K.: Duh i litera, 2011. – 336 s.
2. Jevropejs'kyj slovnyk filosofij: Leksykon neperekladnostej: v 4 t. T.1. – K.: Duh i litera, 2009. – 576 s.
3. Kolomijec' O. Zv'jazok fenomeny viry z pohidnymy fenomenamy ljudy's'kogo buttja / Oleksandr Kolomijec' // Gileja. – K., 2015. – Vyp.97 (№6). – S.207–211.
4. K'erkegor S. Strah i trepet / Bolez'n' k smerti. – M.: Kul'turnaja Revoljucija, 2010. – 488 s.
5. Filosofskaja antropologija: slovar' / Pod red. d. filos. n., prof., N. Hamitova. – K.: KNT, 2011. – 472 s.
6. Hajdegger M. Bytie i vremja / Per. s nem. V. V. Bibihina. – Har'kov: «Folio», 2003. – 503 s.
7. Hamitov N., Krylova S., Mineva S. Jetika i jestetika. Slovar' ključevyh terminov. – K.: KNT, 2009. – 336 s.

Kolomiets O. L., postgraduate student of the Department of Philosophical Anthropology of Hryhorii Skovoroda Institute of philosophy under the National Academy of Sciences of Ukraine (Ukraine, Kyiv), oleksa.kolomiets@gmail.com

Meta-anthropological analysis of the phenomenon of fear and anxiety in Martin Heidegger's philosophy

Interests in relation to their own internal states are always present in the human problem field. One of the highlights of existential experiences in the human being there is a sense of fear. The subjects of research are the philosophy of objective phenomena objectless fear and dread of nothing. The form of the latter is not a certain condition of the person, and being in general. Philosopher first considered the phenomena of fear and horror in this vein was Heidegger.

The article explores the phenomenon of fear and horror, their origin, development, and differences based on the work of M. Heidegger's «Being and Time». We use meta-anthropological, existential and phenomenological research methods.

Keywords: fear, terror, being-axis identification, nothing, time, existence, a miracle, a normal being, the ultimate being, meta-anthropological being.

Kolomiets A. L., аспирант отдела философской антропологии, Институт философии им. Г. С. Сковороды НАН Украины (Украина, Киев), oleksa.kolomiets@gmail.com

Метаантропологический анализ феноменов страха и ужаса в философии М. Хайдеггера

Интерес в отношении собственных внутренних состояний всегда присутствовал в проблемном поле человека. Одним из самых ярких экзистенциальных переживаний в человеческом бытии есть чувство страха. Предметом исследования философии выступают феномены объективного страха и безобъектного ужаса перед Ничто. Формой последнего является не определенное состояние человека, а бытие вообще. Философом впервые

рассмотревшем феномены страха и ужаса именно в таком ключе, был М. Хайдеггер.

В статье исследуются феномены страха и ужаса, их происхождение, развитие и различия на основе работы М. Хайдеггера «Бытие и время». В работе используется метаантропологический, экзистенциальный и феноменологический методы исследования.

Ключевые слова: страх, ужас, ось-бытие, опознание, ничто, время, экзистенция, чудо, обычное бытие, предельное бытие, метаграничное бытие.

* * *

УДК 141.7

Лисоколенко Т. В., кандидат философских наук, доцент, доцент кафедры философии образования, КВУЗ «Днепропетровский областной институт последипломного педагогического образования» (Украина, Днепр), lusokolenko@gmail.com

МЕДИА В КОНТЕКСТЕ «СОЦИАЛЬНОЙ ИГРЫ» Ж. БОДРИЙЯРА

В центре исследования находится феномен медиа в философском наследии Жана Бодрийяра. Обосновывается актуальность анализа медиа в контексте «социальной игры» Ж. Бодрийяра, осуществляется попытка представить реальность как пространство «социальной игры», в рамках которой медиа является знаком, выступающим в различных ролях и выполняющим разнообразные функции.

Цель статьи заключается в проведении анализа генезиса взглядов Ж. Бодрийяра на феномен медиа в пределах концепта «социальной игры».

Внимание акцентируется на том, что роль медиа в работах французского философа трансформируется, что связано с постоянным изменением и расширением самого содержания понятия медиа.

Проведенный анализ сущности медиа в исследованиях Ж. Бодрийяра дает основания полагать, что его взгляды на роль и значение медиа в социальном пространстве расширились, наделяясь новыми смысловыми оттенками.

Ключевые слова: медиа, игра, концепция «социальной игры», виртуальное пространство, общество, симулякры.

(статья друкється мовою оригіналу)

Тотальность современного медиапространства обуславливает популярность исследования данного феномена в различных отраслях социогуманитарного знания. Именно философские разработки создают основу и векторы для дальнейшего анализа феномена медиа. Одним из тех философов, который сделал значительный вклад в обоснование проблематики медиа в современном философском дискурсе, был Жан Бодрийяр.

Актуальность анализа значимости феномена медиа в философском наследии Ж. Бодрийяра обусловлена новыми гранями и подходами, которые предлагает французский философ. Медиа, в философии Ж. Бодрийяра является определенным паролем или кодом, к которому он апеллирует в различных работах. Медиа, как средство образующее виртуальную реальность, настойчиво предлагает свою игру с действительностью или игру в действительность. Вместе с этим, Ж. Бодрийяр артикулирует внимание на том, что «вся реальность сделалась игрой в реальность» [3, с. 152], функционирующей по собственным правилам. Поле игры современного общества «это поле сингулярности, которая не знает никаких других правил, кроме тех, что являются ее собственными» [8, с. 105]. Ж. Бодрийяр вводит понятие «социальной игры», как игры в человеческие отношения, которая представляет собой: «Гигантскую модель «симуляции» отсутствующей взаимности. Для нее характерна не скрытность, а функциональная симуляция» [1, с. 208]. В такую игру включен каждый, основное ее предназначение «замаскировать объективное